

S

Ygn. akt XXVIII C 5580/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Justyna Pec-Nosińska
Protokolant:	stażysta Gabriela Włocko

po rozpoznaniu w dniu 23 czerwca 2023 r. w Warszawie, na rozprawie

sprawy z powództwa

G. S., B. S.

przeciwko

(...) Bank S.A. z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę;

powództwo oddala;

zasądza od powodów G. S. oraz B. S. na rzecz pozwanego (...) Bank S.A z siedzibą w W. kwotę 14 703,40 zł (czternaście tysięcy siedemset trzy złote czterdzieści groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu w tym 10 800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem zastępstwa procesowego.

Sygn. akt. XXVIII C 5580/23

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 23 czerwca 2023 roku

W pozwie z dnia 19 lipca 2019 roku (data stempla pocztowego) powodowie G. S. i B. S. wniesli o zasądzenie od pozwanego, tj. od (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powodów solidarnie kwot 168.883,12 zł oraz 97.839,84 CHF, wskazując, że:

na kwotę 168.883,12 zł składają się: kwota 168.586,62 zł uiszczona przez powodów pozwanemu tytułem rat kapitałowo-odsetkowych w okresie od dnia 29 sierpnia 2008 roku do dnia 28 lutego 2012 roku, kwota 181,50 zł wpłacona przez powodów pozwanemu w dniu 31 sierpnia 2010 roku tytułem składki na ubezpieczenie nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych oraz kwota 115,00 zł uiszczona przez powodów pozwanemu w walucie PLN w dniach 30 lipca 2010 roku, 31 sierpnia 2002 roku oraz 10 stycznia 2017 roku tytułem opłat i prowizji.

kwota 97.839,84 CHF została uiszczona na rzecz pozwanego przez powodów od dnia 28 marca 2012 roku do dnia 31 maja 2019 roku.

Powodowie domagali się także zasądzenia od pozwanego na ich rzecz solidarnie kosztów postępowania według norm prawem przewidzianych.

W uzasadnieniu pozwu powodowie podali, że jako konsumenci zawarli z poprzednikiem prawnym pozwanego umowę z dnia 1 sierpnia nr (...), zwaną dalej Umową, której przedmiotem był kredyt hipoteczny indeksowany do CHF.

Strona powodowa podniosła, że łącząca strony Umowa jest sprzeczna z przepisami prawa (art. 69 ust. 1, art. 111 ustawy Prawo bankowe, art. 359 k.c.) i zasadami współżycia społecznego, a jej treść sprzeciwia się właściwości i naturze stosunku prawnego.

Powodowie twierdzili, że Umowa jest sprzeczna z art. 69 ust. 1 prawa bankowego, z uwagi na sprzeczność indeksacji z zasadą nominalizmu. Ponadto, powodowie podkreśli, że w Umowie zostały zawarte postanowienia, które mają niedozwolony charakter w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i jako takie są wobec nich bezskuteczne. Powodowie podnieśli także, że nie zostali poinformowani na etapie zawierania Umowy w sposób rzetelny o ryzyku kursowym, w tym wpływie wzrostu kursu waluty na wysokość salda ich zadłużania, jak i wysokość ich raty. Kwestionowane przez powodów postanowienia umowne nie były zaś z nimi uzgadniane indywidualnie. Powodowie w swojej ocenie nie mieli faktycznego wpływu na ich ostateczny kształt. Pozwany w chwili podpisywania Umowy korzystał bowiem z gotowych formularzy, co wpłynęło na fakt, że powodowie nie mieli żadnego wpływu na treść przedmiotowej Umowy.

Powodowie twierdzili także, że w chwili podpisywania Umowy faktyczna wysokość ich zobowiązania pozostawała nieznana, zaś kwota kredytu i wysokość spłat została uzależniona od mierników wartości nieznanymi dla strony powodowej.

Powodowie kwestionowali także możliwość zastąpienie niedozwolonych klauzul innymi postanowieniami, w tym zastosowania art. 358 § 2 k.p.c. i przeliczenia należnych od nich spłat z zastosowaniem średniego kursu NBP. Powodowie podnosili, iż wobec zawarcia w Umowie klauzul abuzywnych całą Umowę należy uznać za nieważną.

Powodowie powołali się także na uchylenie się od skutków prawnych zawarcia Umowy pod wpływem błędu (z uwagi na zaniżenie w Umowie CKK oraz RRSO oraz nie poinformowanie ich o stosowaniu przez bank spreadu).

Pismem z dnia 20 stycznia 2022r. (data stempla pocztowego) powodowie dokonali modyfikacji powództwa i obok zgłoszonego w pozwie roszczenia o zapłatę wnieśli także o ustalenie Umowy za nieważną. Zgłosili także roszczenia ewentualnie szerzej opisane w tym piśmie które jednak dotyczyły albo uznania Umowy za nieważną albo zapłaty kwoty spełnionych świadczeń wobec nieważności Umowy.

Odpowiadając na zarzuty pozwanego co do braku statusu konsumenta, powodowie podnieśli, iż oni i ich synowie byli zameldowani na przedmiotowej nieruchomości w dacie zawierania Umowy, a ponadto środki w kwocie 164 250 złotych zostały przeznaczone na spłatę złotówkowego kredytu mieszkaniowego zaciągniętego w (...), 133 750 złotych wydano na remont i doposażenie domu powodów w Z. oraz spłatę rat spornego kredytu, a 210 000 złotych na prywatny cel inwestycyjny powoda polegający na zakupie akcji. Powodowie przyznali jednocześnie, że rozważali prowadzenie na przedmiotowej nieruchomości gospodarstwa agroturystycznego, lecz faktycznie takiego nie prowadzili. Powód przyznał także, że do 4 listopada 2019 roku miał zarejestrowaną w domu w Z. działalność gospodarczą, lecz nie świadczył tam usług klientom.

(pozew k. 3-103, pismo k. 577-626, pismo k. 793-794, pismo k. 888-895)

W odpowiedzi na pozew z dnia 24 października 2019 roku (data stempla pocztowego) pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenia od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając swoje stanowisko podniósł, że powodowie świadomie zdecydowali się na zawarcie umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej. Zaciągając zobowiązanie powodowie byli świadoma ryzyka kursowego, przede

wszystkim wpływu kursu waluty na wysokość zobowiązania wobec pozwanego oraz na wysokość raty, bowiem złożyli - podpisując Umowę - stosowne oświadczenia w tym zakresie na piśmie. Tym samym nie mogą domagać się stwierdzenia abuzywności klauzul walutowych. Pozwany podkreślił także, że powodom został wyjaśniony mechanizm indeksacji. Zdaniem pozwanego wszystkie informacje zostały przekazane powodom zgodnie z wymaganiami KNF i sformułowanymi w Rekomendacji S. Powodowie zdecydowali się zaś wziąć kredyt indeksowany do waluty obcej chcąc skorzystać z niższego oprocentowania z zastosowaniem stopy LIBOR.

Dalej pozwany podniósł, że zaproponowanie przez niego treści Umowy nie przesądza o braku jej indywidualnego ustalenia ani też o jej narzuceniu. Jest zdania, że fakt złożenia przez powodów wniosku kredytowego o udzielenie kredytu indeksowanego do CHF i akceptacji przez nich Umowy oznacza, że strony dokonały uzgodnienia nie tylko samej indeksacji kredytu, ale i zasad indeksacji. Poza tym pozwany podniósł, że kwestionowane klauzule zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

W ocenie pozwanego zawarta przez strony Umowa była ważna i zgodna z prawem, w tym nie naruszała reguł określonych w art. 69 ustawy Prawo bankowe czy w art. 353¹ k.c. Była także wykonywana w sposób prawidłowy, zaś wytoczenie przedmiotowego powództwa wynika z umocnienia się waluty franka szwajcarskiego, kiedy to Umowa kredytu przestała przynosić powodom spodziewane korzyści finansowe.

W ocenie pozwanego, kwestionowane przez powodów klauzule waloryzacyjne nie mają charakteru abuzywnego. Pozwany twierdził także, że klauzule indeksacyjne były zgodne z dobrymi obyczajami i nie naruszały rażąco interesów konsumenta, gdyż kurs jaki bank ustalał nie odbiegał od rynkowego. Poza tym pozwany podnosił, że kredyt jaki powodowie uzyskali był korzystniejszy w chwili jego zawierania od kredytu złotówkowego. Pozwany powołał się także na nadużycie prawa przez powodów.

Pozwany podniósł również, że wprowadzenie do polskiego systemu prawnego art. 358 § 3 k.c. (wskazującego na możliwość dokonywania przeliczeń walutowych przy użyciu średniego kursu NBP) należy traktować jako rozwiązanie mające skutek analogiczny do rozwiązań, które zostały zaakceptowane przez TSUE. W związku z tym pozwany twierdził, że możliwe jest - w przypadku uznania za niedozwolone stosowanych przez bank klauzul przeliczeniowych - dokonanie przeliczeń opierając się 358 § 2 k.c. po średnim kursie NBP. Pozwany zakwestionował przy tym prawną możliwość utrzymania Umowy w mocy z usunięciem indeksacji sumy kredytu według kursu waluty obcej czy ustalania zobowiązania kredytobiorcy z pominięciem indeksacji gdyż prowadziłoby to do niedopuszczalnej zmiany prawnego charakteru Umowy. W związku z tym podniósł, że nie jest możliwe uznanie, że strony łączy Umowa o kredyt złotowy oprocentowany sumą marży i stawki referencyjnej LIBOR 3M.

Pozwany podniósł także, że powodowie mieli możliwość dokonywania spłat bezpośrednio w CHF od momentu zawarcia Aneksu nr (...).

Pozwany zarzucił również, że oświadczenie powodów o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu jest nieskuteczne albowiem błąd w rzeczywistości nie istniał, a nawet gdyby tak było to nie był on istotny i nie dotyczył treści czynności prawnej, Poza tym, powodom upłynął zawity termin do złożenia tego oświadczenia.

Pozwany zakwestionował także status powodów jako konsumentów podnosząc, że powodowie prowadzili działalność gospodarczą na kredytowanej nieruchomości – zarówno powód, jak i powódka.

(odpowiedź na pozew k. 365-401, pismo k. 851-870, pismo k. 978).

Postanowieniem z dnia 2 kwietnia 2020r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego na okoliczność ustalenia jaka byłaby wysokość rat kredytu powodów gdyby w dacie zawarcia Umowy udzielono im kredytu w złotych polskich oprocentowanego według stawki WIBOR 3M i różnicy między kwotami zapłaconymi przez powodów w wykonaniu zawartej Umowy a kwotami jakie zapłaciliby gdyby zaciągnęli kredyt w złotówkach oprocentowany wg stawki WIBOR, a także czy stosowane przez pozwanego kursy walut były kursami rynkowymi, a jeżeli nie to jaki kurs należałoby uznać

za rynkowy i o ile więcej zapłacili powodowie pozwanemu, niż zapłaciliby gdyby bank stosował kurs rynkowy, a także w jaki sposób były ustalane przez bank kursy waluty, jak również zobowiązał pozwanego do wpłacenia zaliczki w wysokości 2 000 zł. Postanowieniem z dnia 8 stycznia 2021r. Sąd przyznał biegłemu wynagrodzenie w kwocie 3 886,40 zł oraz zobowiązał pozwanego do uzupełnienia zaliczki w kwocie 3 886,40 zł.

(postanowienie k. 678, 736)

Na rozprawie w dniu 16 maja 2023 roku oraz 15 czerwca 2023 roku pełnomocnicy stron podtrzymywali swoje stanowiska procesowe. Dodatkowo pełnomocnik pozwanego podnosił, że kredyt zaciągnięty w (...) SA, spłacony z kredytu udzielonego przez pozwanego, był kredytem na nieruchomości gdzie oboje powodowie prowadzili działalność gospodarczą.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

G. S. (obecnie (...)lata, z zawodu (...)) wraz z żoną B. S. (obecnie (...) lat, z zawodu(...)) planowali remont zamieszkiwanego przez nich domu w Z., w którym powód był od 2006 roku zameldowany, a powódka z synami od 2010 roku. Mieli już zaciągnięty w dniu 12 maja 2003r. kredyt mieszkaniowy na budowę tego domu w (...) SA i zadłużenie z tego tytułu wynosiło 164 250 złotych.. We wniosku kredytowym powodowie wskazali, że wnioskuje o kredyt w kwocie 700 000 złotych (w tym 164 250 złotych na cel mieszkaniowy - refinansowanie kredytu mieszkaniowego oraz 535 075 zł na dowolny cel konsumpcyjny) na okres 360 miesięcy. Jako walutę kredytu podali CHF. Powodowie w dacie zawierania Umowy posiadali działkę rolną i 4 konie.

(wniosek k. 408-415,, zaświadczenie k. 121, zeznania powodów k. 803-815, k.949-951)

Powodowie nie mieli zdolności kredytowej w złotówkach. Tak im powiedziano w (...) SA gdy chcieli wziąć dodatkowy kredyt. Osoba, która ich wówczas obsługiwała, zasugerował im pójście do doradcy zajmującego się kredytami i wzięcie kredytu w CHF. Doradca, do którego się udali, zaproponował im kilka kredytów, przy czym jego zdaniem kredyt w CHF oferowany przez pozwanego był dla powodów na tamten czas najlepszą ofertą, w szczególności z uwagi na najniższą wysokość raty. Doradca poinformował także powodów, że nie mają zdolności nawet w CHF aby uzyskać kredyt w kwocie 700 000 złotych. Powodów nie informowano szczegółowo o ryzyku kursowym i mechanizmie indeksacji. Jednak doradca mówił im, że kwota spłaty może się wahać, że to jest tak jak w kantorze – jednego dnia powód może kupić dolara za 3 złote, a innego za 3,05 złotego Powodowie nie przypominają sobie aby przedstawiono im tabele lub symulacje dotyczące kursu waluty w przeszłości. Powodowie nie negocjowali treści Umowy. Powodów nie informowano jak bank ustala kurs wymiany. Oni o to nie pytali. Kredytem zajmował się powód. On mówił żonie, że kredyt w CHF jest bezpieczny.

(zeznania powodów k. 803-815, k.949-951)

W następstwie złożenia wniosku bank w dniu 29 lipca 2008 roku wydał pozytywną decyzję kredytową przyznając powodom kredyt w kwocie 508 000 złotych (w tym 164 250 zł na cel mieszkaniowy i refinansowanie kredytu mieszkaniowego oraz 343 750 zł na dowolny cel konsumpcyjny), zamiast wnioskowanych 700 000 złotych.

(wniosek k. 297-300,, zeznania powodów k. 803-815, k.949-951)

G. S. i B. S. zawarli z pozwanym (...) Bank S.A. (...) Bank (...) Oddział w Ł. Umowę kredytu hipotecznego nr (...) indeksowanego do CHF (datowaną na dzień 1 sierpień 2008 roku). Bank udzielił powodom kredytu w kwocie 548.246,31 zł. W Umowie postanowiono, że przy założeniu, że całość kredytu zostanie uruchomiona w dacie sporządzenia Umowy równowartość kredytu miała wynieść 289.312,04 CHF. Rzeczywista równowartość udzielonego kredytu miała zostać jednak określona po wypłacie kredytu. Okres kredytowania ustalono na 360 miesięcy (§ 1 ust. 1 i 2 Umowy).

Oprocentowanie kredytu było zmienne i na dzień sporządzenia Umowy wynosiło 5,58 % w skali roku, a składało się na nie suma obowiązującej stawki DBCHF i stałej marży banku, która wynosiła 2,77 %. Kredytobiorcy oświadczyli

także, że są świadomi ryzyka wynikającego ze zmiennego oprocentowania w całym okresie kredytowania i akceptują to ryzyko (§ 1 ust. 3 Umowy). Wskazano także, że oprocentowanie ulega zmianie w pierwszym dniu najbliższego miesiąca następującego po ostatniej zmianie indeksacji DBCHF. Natomiast indeks DBCHF dla każdego miesiąca obliczany miał być się jako średnia arytmetyczną stawek LIBOR 3m, obowiązujących w dniach roboczych w okresie liczonym od 26 dnia miesiąca, poprzedzającego miesiąc ostatni do 25 dnia miesiąca poprzedzającego zmianę (§ 13 ust. 1 i 2 Umowy).

Rzeczywista roczna stopa oprocentowania została określona na 5,76 % przy czym wskazano, że ostateczna wysokość rzeczywistej stopy oprocentowania uzależniona jest od zmian poziomu oprocentowania w całym okresie kredytowania (§ 1 ust. 7 Umowy).

Natomiast w § 1 ust. 7 Umowy wskazano, że całkowity koszt kredytu na dzień sporządzenia Umowy wynosił 595.519,00 złotych, zaznaczając przy tym, że podana kwota nie uwzględniała ryzyka kursowego, a ostateczna wysokość całkowitego kosztu kredytu uzależniona jest od zmian poziomu oprocentowania w całym okresie kredytowania.

Kredyt został udzielony na spłatę kredytu mieszkaniowego w (...) S.A, umowa nr (...) z dnia 12 maja 2003 roku na rachunek nr (...) - 164.250,00 złotych oraz na dowolny cel konsumpcyjny kredytobiorców - 343.750,00 złotych wypłacane na rachunek kredytobiorcy, jak również na uiszczenie składki z tytułu ubezpieczenia denominowanych kredytów hipotecznych - 13.706,16 złotych, składki z tytułu ubezpieczenia od ryzyka utraty wartości nieruchomości - 10.964,93 złotych, na pokrycie składek ubezpieczeniowych - 13.706,16 złotych, uiszczenie kosztów związanych z ustanowieniem hipotek - 224,32 złotych i składki z tytułu Pakietowego ubezpieczenia na wypadek odmowy ustanowienia hipoteki zabezpieczającej spłatę kredytu - 1.644,74 złotych (§ 2 ust. 1 Umowy).

W § 3 Umowy wskazane zostało zabezpieczenie spłaty kredytu w postaci: hipoteki kaucyjnej na rzecz pozwanego ustanowionej w złotych polskich do kwoty stanowiącej 170 % kwoty udzielonego kredytu na nieruchomości położonej w Z. (...) (KW (...)), do której prawo własności przysługiwało wyłącznie B. S. w udziale do 1/2 części i G. S. w udziale do 1/2 .

Wysokość rat odsetkowych miała zostać określona w harmonogramie spłat, zaś wysokość rat kapitałowo - odsetkowych miała zostać określona w harmonogramie spłat po wypłacie całości kredytu, rezygnacji przez kredytobiorcę z pozostałej części kredytu lub wygaśnięciu roszczenia kredytobiorcy o uruchomieniu pozostałej części kredytu. Harmonogramy miały stanowić integralną część Umowy (§ 7 ust. 1 Umowy).

Zgodnie z § 9 ust. 2 Umowy, w dniu wypłaty kredytu, kwota wypłaconych środków miała zostać przeliczona do CHF, według kursu kupna walut określonego w Tabeli Kursów - obowiązującego w dniu uruchomienia środków. Natomiast stosownie do § 10 ust. 3 Umowy, wysokość zobowiązania powodów miała być ustalana jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej w CHF - po jej przeliczeniu według kursu sprzedaży walut określonego w „Bankowej Tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut obcych” do CHF obowiązującego w dniu spłaty.

Jeżeli kredytobiorca, mimo upływu okresu wypowiedzenia, nie uregulował należności, bank w następnym dniu po upływie terminu wypowiedzenia, miał dokonać przewalutowania całego wymagalnego zadłużenia na PLN, z zastosowaniem aktualnego kursu sprzedaży dewiz, określonego przez bank w Tabeli Kursów. Poczynając od dnia przewalutowania bank miał pobierać od wymagalnego kapitału karne odsetki w wysokości 2-krotności oprocentowania kredytów udzielanych w PLN (nie indeksowanych do waluty obcej) przy zastosowaniu aktualnego z dnia przewalutowania wskaźnika DBPLN oraz marży obowiązującej w dniu wypłaty kredytu lub jego pierwszej transzy (§ 14 ust. 3 Umowy).

Definicję „Bankowej Tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut”, zwanej również „Tabelą Kursów”, określał § 6 ust. 1 Umowy, w myśl którego Tabela Kursów sporządzana jest przez merytoryczną komórkę Banku na podstawie kursów obowiązujących na rynku międzybankowym w chwili sporządzenia tabeli i po ogłoszeniu kursów średnich przez NBP, o godz. 16.00 każdego dnia roboczego i obowiązuje przez cały następny dzień roboczy.

W sprawach nieuregulowanych w Umowie zastosowanie miały mieć przepisy Kodeksu cywilnego, Prawa bankowego oraz Regulaminu do umowy kredytu hipotecznego, stanowiącego integralną część Umowy (§ 25 ust. 1 Umowy).

W § 2 Regulaminu Kredytu Hipotecznego DOM zawarta została m.in. definicja Bankowej Tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut.

W Regulaminie znalazły się także zapisy dotyczące sposobu przeliczania kredytu na CHF. W przypadku kredytów indeksowanych w walucie obcej, kwota raty spłaty obliczana miała być według kursu sprzedaży dewiz obowiązującego w banku na podstawie obowiązującej w banku Tabeli Kursów z dnia wypływu środków (§ 19 ust. 5 Regulaminu); prowizja za wcześniejszą spłatę kredytu miała być przeliczana według kursu sprzedaży dewiz na podstawie obowiązującej w banku Tabeli Kursów z dnia realizacji wcześniejszej spłaty (§ 21 ust. 5 Regulaminu).

W Umowie znalazły się zapisy o tym, że kredytobiorcy są świadomi ryzyka kursowego związanego ze zmianą kursu waluty indeksacyjnej do złotego w całym okresie kredytowania i akceptują to ryzyko (§ 1 ust. 1 zdanie trzecie Umowy). Ponadto powodowie w dniu 22 lipca 2008 roku podpisali oświadczenie, że zapoznali się z występującym ryzykiem kursowym oraz ryzykiem wynikającym ze zmiennej stopy procentowej.

(umowa kredytowa k. 106-117, k. 427-438, Regulamin k. 455-459, oświadczenie k. 424, zeznania powodów k. 803-815, k. 949-951)

Powódka w dacie zawarcia Umowy prowadziła działalność gospodarczą – (...) w innej lokalizacji niż nieruchomości, na remont której został zaciągnięty kredyt. Powódka od 31 sierpnia 2006 roku wynajmowała bowiem gabinet w budynku ośrodka zdrowia w Z.. Powód w momencie zawierania Umowy też prowadził działalność gospodarczą świadcząc usługi dla (...) Group w zakresie promocji i marketingu. Powód miał zarejestrowaną działalność na kredytowanej nieruchomości w Z. do 4 listopada 2019 roku, przy czym było ono w CEIDG wskazane jako miejsce wykonywania działalności gospodarczej przez powoda w okresie od dnia 21 kwietnia 2008 roku do 30 czerwca 2013 roku. Powód nie przyjmował klientów w domu. Jednak miał umowne biuro w małym pokoiku - ok. 7 n.kw. Powód płacił podatek z tytułu wykorzystywania części nieruchomości do prowadzenia działalności gospodarczej. Dodatkowo w dacie składania wniosku kredytowego powód prowadził gospodarstwo agroturystyczne osiągając dochód z tego tytułu w kwocie (...) zł brutto średnio miesięcznie. To gospodarstwo agroturystyczne było zarejestrowane w organizacji stowarzyszającej tego typu podmioty. Jako adres jago prowadzenia powód podawał miejsce zamieszkania powodów. Powodowie nie wynajmowali pokoi, jednak osoby z bliższego otoczenia korzystały z jazdy konnej. Poza tym powodowie uprawiali ziemię – owies i inne zboża.

(wniosek k. 408-415, umowa najmu z aneksami k. 942-947, pismo k.890v., wydruk z CEIDG k. 970—971, zeznania powodów k. 803-815, k.949-951)

W dniu 6 sierpnia 2008r. pozwany wypłacił powodom pierwszą transzę kredytu w wysokości 204 466,31 złotych, przy czym kwota 164 250 złote została przeznaczona na spłatę kredytu mieszkaniowego w (...) S.A, umowa nr (...) z dnia 12 maja 2003 roku na rachunek nr (...), kwota 13.706,16 złotych na uiszczenie składki z tytułu ubezpieczenia denominowanych kredytów hipotecznych, kwota 10.964,93 złote na uiszczanie składki z tytułu ubezpieczenia od ryzyka utraty wartości nieruchomości, kwota 2 741, 23 złotych na ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w życiu codziennym, kwota 10 964,33 złote na ubezpieczenie kredytu na wypadek śmierci lub trwałej niezdolności do pracy, kwota 224,32 złotych na uiszczenie kosztów związanych z ustanowieniem hipoteki zabezpieczającej spłatę kredytu oraz kwota 1.644,74 złotych na uiszczenie składki z tytułu Pakietowego ubezpieczenia na wypadek odmowy ustanowienia hipoteki zabezpieczającej spłatę kredytu. W dniu 18 sierpnia 2008r. powodom wypłacono drugą transzę kredytu w wysokości 343 750 złotych z przeznaczeniem na dowolny cel.

(zaświadczenie k .121)

W 2008 roku powodowie wypłacili z konta na jakie wpłynęła druga transza kredytu 81 000 złotych, które przeznaczyli na remont nieruchomości w Z., w tym na rozliczanie się z wykonawcami. Za kwotę 210 000 złotych otrzymanych z

kredytu powód objął w sierpniu 2008r. ponad(...) udziałów w spółce (...) z o.o., w której jednocześnie został prezesem zarządu. Zajmował się tam podpisywaniem pełnomocnictw, zatrudniał i zwalniał pracowników. Udziały w tej spółce powód sprzedał w dniu 20 marca 2009 roku. Jako cenę zbycia udziałów wskazano kwotę (...)złotych.

(historia transakcji k. 899—907, oświadczenie o przystąpieniu do spółki i objęciu udziałów k. 908-910, umowa sprzedaży k. 911-2912, zeznania powodów k. 803-815, k.949-951)

W dniu 30 stycznia 2012r. powodowie zawarli aneks nr (...) do Umowy, na mocy którego strony przewidziały między innymi dokonywanie przez powodów spłat bezpośrednio w CHF oraz zasady ustalania kursu kupna i sprzedaży stosowanego przez bank.

(aneks k. 118-120, k. 440-442)

Powodowie po kilku latach spłacania zorientowali się, że mają do spłaty więcej niż dostali kapitału. Umowa zaniepokoiła ich gdy kurs CHF zaczął szybować.

(zeznania powoda k. 803-815)

W połowie stycznia 2015 r., w wyniku decyzji Szwajcarskiego Banku Narodowego o tzw. „uwolnieniu kursu franka szwajcarskiego”, czyli zaprzestaniu polityki polegającej na sztywnym uregulowaniu kursu tej waluty, kurs CHF ulegał systematycznemu umacnianiu się względem PLN. Kurs ten od tamtego czasu ulega dalszemu systematycznemu wzrostowi. Wzrost kursu CHF istotnie wpłynął na wysokość rat kredytów udzielonych przez bank w walucie wymiennej, skutkując w przypadku powodów wzrostem raty kredytu.

(okoliczność bezsporna)

Wnioskiem datowanym na dzień 25 stycznia 2018 roku powodowie zawezwali bank do próby ugodowej powołując się na nieważność Umowy na podstawie art. 58 k.c. z uwagi na zapisy § 10 ust. 3 Umowy oraz zapisy § 10 pkt. 3 i 7 w brzmieniu nadanym aneksem alternatywnie abuzywność powyższych zapisów. Pozwany, prawidłowo zawiadomiony, nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone w dniu 29 marca 2018 roku w sprawie VI Cz 250/18 celem rozpoznania wyniku powodów o zawezwanie do próby ugodowej

(wniosek o zawezwanie do próby ugodowej k. 122-126, protokół k. 127-128)

Pismem datowanym na dzień 4 lipca 2019 roku powodowie wezwali pozwanego do zapłaty 168.586,62 złotych oraz 97.839,84 CHF powołując się na nieważność Umowy oraz zastrzegając, że wpłaty przez nich dokonywane w przeszłości i obecnie są dokonywane z zastrzeżeniem zwrotu i pod przymusem fizycznym. W kolejnym piśmie także datowanym na dzień 4 lipca 2019 roku powodowie oświadczyli, że uchylają się od skutków prawnych oświadczenia złożonego pod wpływem błędu co do CKK i RRSO wskazanych w Umowie, twierdząc, że o błędzie dowiedzieli się w maju 2019 roku po konsultacji z prawnikiem.

(wezwanie k. 129, oświadczenie k. 130)

Powodowie w dacie zawierania Umowy i do chwili obecnej są małżeństwem. Od 27 października 2020 roku obowiązuje ich ustrój rozdzielności majątkowej.

(zeznania powodów k. 803-815, k.949-951, akt notarialny k. 141-143)

Tytułem rat kapitałowo-odsetkowych powodowie wpłacili na rzecz banku w okresie od dnia 29 sierpnia 2008 roku do dnia 28 lutego 2012 roku kwotę 168.586,62 złotych, a w okresie od dnia 28 marca 2012 roku do dnia 31 maja 2019 roku kwotę 97.839,84 CHF. W w/w okresach powodowie wpłacili kwotę 181,50 złotych tytułem składki na ubezpieczenie nieruchomości, a kwotę 118,14 złotych tytułem opłat.

(zaświadczenie k. 135-136. , opinia biegłego k. 717-718)

Powodowie na rozprawie w dniu 16 maja 2023 roku zostali przez Sąd pouczeni o konsekwencjach prawnych jakie może pociągnąć za sobą stwierdzenie nieważności Umowy stosownie do orzecznictwa TSUE. Po pouczeniu Sądu powodowie oświadczyli, że są świadomi skutków uznania Umowy za nieważną, w tym tego, że upadek Umowy może skutkować zaistnieniem obowiązku rozliczenia się przez strony i podtrzymali konsekwentnie swoje żądanie.

(zeznania powodów k. 951)

Kredyt do dnia dzisiejszego nie został spłacony. Nieruchomość, na której została ustanowiona hipoteka jako zabezpieczenie spłaty kredytu, nie została sprzedana..

(zeznania powodów k. 803-815, k.949-951)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie powołanych dokumentów związanych z zawarciem Umowy oraz ich kserokopii znajdujących się w aktach sprawy. Dokumenty te oraz ich kserokopie nie były kwestionowane przez żadną ze stron, a w ocenie Sądu nie było podstaw, by poddawać w wątpliwość okoliczności faktyczne wynikające z ich treści. Z uwagi na powyższe Sąd uznał, że dowody z tych dokumentów oraz ich kserokopii tworzą spójny, nie budzący wątpliwości w świetle wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a przez to w pełni zasługujący na wiarę materiał dowodowy. Warto przy tym podkreślić, iż w postępowaniu cywilnym niepoświadczone kserokopie dokumentów mają moc dowodową (takie stanowisko zajął w analogicznej sprawie Sąd Okręgowy w Warszawie w wyroku z 4 września 2020 roku, sygn. akt XXVII Ca 1537/19). Kserokopia dokumentu (której nie nadano cech odpisu) wprawdzie nie jest dokumentem w rozumieniu art. 243¹ k.p.c., ale wbrew poprzednio wyrażanym poglądom jest wprost innym środkiem dowodowym z art. 308 k.p.c., będącym dowodem pośrednim co do istnienia dokumentu o określonej treści (podobnie, jak np. fotografia dokumentu), przeprowadzanym w procesie w oparciu o przepisy o dowodzie z dokumentów (art. 308 k.p.c. in fine).

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd oparł się jedynie częściowo na zeznaniach powodów. Sąd nie dał wiary zeznaniom powodów w zakresie, w jakim twierdzili oni, że nie mieli oni świadomości możliwości zmian kursu CHF, albowiem jest to sprzeczne z ogólnymi zasadami doświadczenia życiowego..

Sąd nie dał także wiary zeznaniom powodów odnośnie tego, że powód jako dodatkową działalnością nie zajmował się prowadzeniem gospodarstwa agroturystycznego albowiem jest to sprzeczne z dowodem z dokumentu w postaci podpisanego przez niego wniosku kredytowego, w którym powód dodatkowo oświadczył, że składając podpis pod wnioskiem potwierdza, że zawarte w nim dane są rzetelne i prawdziwe.

Niespójne są także zeznania powodów odnośnie czasu kiedy powód zachorował. Powodowie wiążą to z czasem gdy powód i spółka, w której nabył udziały, zaczęli mieć problemy finansowe i jednocześnie z momentem kiedy to powodowi wzrosła znacząco rata kredytu. Tymczasem Sądowi z urzędu wiadomym jest, że wzrost kursu CHF nie miał miejsca w 2009 kiedy to powód twierdził, że wycofał się ze spółki wobec jej problemów finansowych. W związku z tym Sąd miał wątpliwości co do prawdziwości zeznań powodów dotyczących okoliczności wycofania się powoda ze spółki.

W pozostałym zakresie Sąd dał wiarę zeznaniom powodów. Sąd uznał je bowiem za wiarygodne i korespondujące z materiałem dowodowym w postaci znajdujących się w aktach dokumentów, bądź ich kserokopii, które zostały przedstawione przez strony niniejszego postępowania.

Sąd dał wiarę zeznaniom R. D. złożonym na piśmie, lecz uznał je za nie mające dużego znaczenia w niniejszej sprawie. Świadek ten nie był bowiem obecny przy zawieraniu Umowy, nie miał więc wiedzy na temat przebiegu procedury związanej z udzieleniem kredytu konkretnie powodowi, proponowania im ewentualnych zabezpieczeń, udzielonych im pouczeń. Zagadnienie ogólnie przyjętych w banku procedur związanych z udzielaniem kredytu hipotecznego, sposobu finansowania przez bank akcji polegającej na udzielaniu kredytów indeksowanych, zabezpieczania się przed

ryzykiem kursowym i ewentualnego narażania się przez bank na ryzyko kursowe, wprowadzonej po zawarciu Umowy możliwości spłaty kredytu w CHF, nie stanowiło przedmiotu niniejszego postępowania.

Sąd dał także wiarę w całości zeznaniom świadka M. R.. Świadek jednak nie pamiętał procedury udzielania kredytu konkretnie powodom ani treści prowadzonych z nimi rozmów. Potrafił jedynie wypowiedzieć się ogólnie na temat sposobu w jaki współpracował z kredytobiorcami i jakich udzielał im informacji w zależności od stopnia pytań zadawanych przez kredytobiorców. Z uwagi na upływ czasu pamiętanie ogólnie stosowanych przez świadka metod postępowania związanych z proponowaniem kredytów jest w pełni zrozumiałe.

Sąd jedynie częściowo dał wiarę zeznaniom F. S. i W. S.. Sąd zakwestionował twierdzenia tych świadków w zakresie w jakim podawali oni, że na nieruchomości nie było prowadzone gospodarstwo agroturystyczne i że cztery konie służyły powodom i ich dzieciom tylko do ich użytku własnego. Osoby te jako dzieci były bowiem osobami bliskimi dla powodów, a poza tym w dacie zawierania Umowy mieli po 11 – 12 lat -urodzili się odpowiednio w 1996 i 1997 roku (k. 896-897) i pewnych okoliczności z 2008 roku mogli nie pamiętać lub po prostu nie mieć ich pełnej świadomości.

Sąd nie znalazł podstaw do podważenia wniosków płynących z opinii biegłego dopuszczonego na okoliczność ustalenia jaka byłaby wysokość rat kredytu powodów gdyby w dacie zawarcia Umowy udzielono im kredytu w złotych polskich oprocentowanego według stawki WIBOR 3M i różnicy między kwotami zapłaconymi przez powodów w wykonaniu zawartej Umowy a kwotami jakie zapłaciliby gdyby zaciągnęli kredyt w złotówkach oprocentowany wg stawki WIBOR. Sąd nie znalazł także podstaw do zakwestionowania pozostałych wniosków biegłego w zakresie ustalenia czy stosowane przez pozwanego kursy walut były kursami rynkowymi, a jeżeli nie to jaki kurs należałoby uznać za rynkowy i o ile więcej zapłacili powodowie pozwanemu, niż zapłaciliby gdyby bank stosował kurs rynkowy.

Sąd pominął natomiast dowody wymienione w pkt. II pozwu w pkt. 12, 13, 15, 21 -25, 27-43, 45-50 oraz pkt. III – VIII, jak również wskazane w pkt. 19-22 odpowiedzi na pozew i pkt. II i VII pisma z dnia 4 lutego 2022r roku jako nie mające istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Były to bowiem artykuły, opinie, stanowiska, analizy i orzeczenia w większości powstałe lub wydane po dacie zawarcia Umowy. Tymczasem przedmiotem badania Sądu był stan z chwili zawarcia Umowy. Były więc one nieistotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy i nie mogły być podstawą dokonanych ustaleń faktycznych i prawnych w niniejszej sprawie. Niezależnie, nawet jeśli niektóre z nich powstały wcześniej, to dokumenty te nie zawierały i nie mogły zawierać wiążącej Sąd rozpoznający niniejszą sprawę wykładni przepisów prawa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd oddalił powództwo w całości uznając, że nie zostały spełnione przesłanki do uznania powodów za konsumentów, jak również nie dopatrywał się sprzeczności Umowy z art. 69 Prawa bankowego, zasadami współzycia społecznego czy naturą stosunku prawnego oraz dobrymi obyczajami.

Na wstępie należy jednak poczynić uwagę, że w uzasadnieniu wyroku nie ma potrzeby czy obowiązku wyrażania szczegółowego stanowiska do wszystkich poglądów prezentowanych przez strony, o ile nie miały one istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 października 1998 roku). Celem uzasadnienia wyroku nie jest bowiem ocena stanowisk stron, ale wyjaśnienie motywów rozstrzygnięcia. Dopuszczalne jest rozprawienie się z poszczególnymi zarzutami niejako en bloc, poprzez zaprezentowanie odmiennego zapatrywania w kwestii faktów lub prawa, nie pozostawiające przestrzeni dla racjonalnej obrony pozostałych zarzutów, które – przy uwzględnieniu koncepcji sądu – stają się wówczas bezprzedmiotowe (uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 grudnia 2017 roku, VI ACa 1651/15). Służyć to będzie także czytelności uzasadnienia i wyводу Sądu.

Analizując podnoszone przez powodów twierdzenia co nieważności Umowy z uwagi na występowanie w niej postanowień abuzywnych, należy stwierdzić, iż zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to

postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Zatem uznanie konkretnej klauzuli umownej za postanowienie niedozwolone wymagało stwierdzenia łącznego wystąpienia wszystkich wymienionych przesłanek, tj. stwierdzenia, iż nie było postanowieniem uzgodnionym indywidualnie, nie było postanowieniem w sposób jednoznaczny określającym główne świadczenia stron i kształtowało prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Pierwszym niezbędnym warunkiem do zastosowania art. 385¹ § 1 k.c. jest to więc, by jedną z jej stron umowy był konsument. Dopiero po jego spełnieniu ma sens rozpoznawania pozostałych objętych tym przepisem przesłanek. W okolicznościach rozpatrywanej sprawy nie ma wątpliwości, iż pozwany bank działa jako przedsiębiorca. Zatem rozstrzygnięcia wymaga kwestia w jakim charakterze występują w sprawie niniejszej powodowie jako strony przedmiotowej Umowy.

Za konsumenta w myśl art. 22(1) KC, uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Dla pojęcia konsumenta obojętne jest, czy osoba fizyczna prowadzi działalność gospodarczą lub zawodową (por. M. Rejdak, Definicja, s. 129–131). Istotne jest natomiast to, aby dokonywana przez nią, konkretna czynność nie dotyczyła bezpośrednio tego rodzaju działalności. Za konsumenta będzie więc można uznać zarówno osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej w żaden sposób z jej działalnością profesjonalną, jak i czynności związanej co prawda z tą działalnością, ale tylko pośrednio. Rozróżnienie czynności bezpośrednio i pośrednio związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą lub zawodową może nastęrczać w praktyce trudności, a pomocne powinno być zaproponowane w literaturze przedmiotu kryterium typowości stosunków prawnych, w których uczestniczy przedsiębiorca, ze względu na rodzaj prowadzonej działalności (tak S. Koroluk, Zmiana, s. 442; tenże, Nowa definicja, s. 31–32).

Punktem odniesienia dla oceny związku czynności prawnej z prowadzoną przez przedsiębiorcę działalnością gospodarczą, jako bezpośredniego lub pośredniego, są konkretne okoliczności danej sprawy istniejące w dacie czynności. Właściwe dla jej dokonania są kryteria rodzaju czynności prawnej i jej przedmiotu, typowego charakteru czynności ze względu na prowadzoną działalność gospodarczą, przeznaczenia nabywanego towaru lub usługi dla celu bezpośrednio lub pośrednio związanego z działalnością gospodarczą (wyrok SN z dnia 3 października 2014 r., sygn. akt: V CSK 630/13).

Stwierdzać także należy, iż zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem oceny, czy postanowienie umowne jest niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.), dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2020 r., III CSK 99/18).

Tymczasem zdaniem Sądu, stronie powodowej nie można w momencie zaciągnięcia kredytu przyznać statusu konsumenta.

Po pierwsze, bezsporne jest, że powód kwotę 210 000 złotych, a więc 38,3 % kwoty kredytu, przeznaczył na nabycie udziałów w spółce, w której został jednocześnie członkiem zarządu. W związku z powyższym dla Sądu transakcja ta nie miała charakteru czysto inwestycyjnego, ale wiązała się z prowadzoną przez powoda działalnością gospodarczą i zawodową. Fakt późniejszego fiaska tej działalności zawodowej powoda (sprzedaż udziałów i rezygnacja z funkcji członka zarządu) nie miał zaś znaczenia dla oceny statusu powoda jako przedsiębiorcy, a nie konsumenta. Jak wskazywano powyżej, oceny Umowy pod kątem zaistnienia przesłanek z art. 385¹ §1 k.c. dokonuje się bowiem z chwili jej zawarcia. Zauważyć także należy, że działalność spożywcza – dystrybucja napojów energetycznych jaką prowadzić miała spółka, w jaką zainwestował powód, pośrednio wiązała się z zakresem działalności gospodarczej wynikającej z jego wpisu do CEIDG z lat 2008 - 2014, który obejmował między innymi sprzedaż hurtową cukru, czekolady, wyrobów cukierniczych i piekarskich, owoców i warzyw, żywych zwierząt, zboża, nasion i pasz dla zwierząt

oraz wytwarzanie gotowych posiłków i dań, przetwarzanie i konserwowanie przetworów i warzyw. W związku z tym Sąd nie miał wątpliwości, że co najmniej 38,3 % kwoty kredytu zostało przeznaczone na cele gospodarcze powoda.

Poza tym Sąd miał na uwadze, że powód prowadził na nieruchomości, której dotyczył kredyt, działalność gospodarczą w postaci gospodarstwa agroturystycznego. Taką informację powód podał bowiem doradcy finansowemu przy wypełnianiu wniosku kredytowego. Wniosek ten z całą pewnością powód musiał przeczytać przed złożeniem podpisu. Gdyby była to informacja nieprawdziwa na pewno powód zwróciłby na to uwagę i skorygował wypełniany przez doradcę wniosek. Fakt prowadzenia przez stronę powodową działalności gospodarczej polegającej na prowadzeniu gospodarstwa agroturystycznego w nieruchomości sfinansowanej kredytem prowadzi zaś niewątpliwie do wniosku, że kredyt udzielony na podstawie spornej umowy został wykorzystany w na cele związane z działalnością gospodarczą strony powodowej. Uwadze Sądu nie umknął także fakt, że powód działalność gospodarczą na przedmiotowej nieruchomości zarejestrował w kwietniu 2008 roku, a kredyt zaciągnął w sierpniu 2008 roku. Zaznaczyć przy tym należy, iż podany przy wpisie do CEIDG przez powoda zakres działalności obejmował działalność rozrywkową i reakcyjną, wytwarzanie gotowych posiłków i dań, przetwarzanie i konserwowanie przetworów i warzyw, a więc dokonywanie takich czynności jakie mieszczą się w zakresie prowadzenia gospodarstwa agroturystycznego. Przemawia to zdaniem Sądu za uznaniem, że powód działalność związaną z prowadzeniem gospodarstwa agroturystycznego dopiero rozwijał - stąd deklarowany niski dochód.

Niezależnie stwierdzić należy, iż powodowie przyznali, iż rozważali prowadzenie gospodarstwa agroturystyczne. Musiało to mieć miejsce w czasie gdy powodowie uruchomili procedurę kredytową. Zgodnie zaś z powołanym powyżej orzecznictwem Sąd dokonuje badania wiążącej strony Umowy według stanu z chwili jej zawarcia. Okoliczność, iż do pełnej realizacji planów co do prowadzenia gospodarstwa agroturystycznego później nie doszło jest więc bez znaczenia dla oceny przedmiotowej Umowy. Być może na zmianę decyzji powodów wpłynął fakt, że powodowie uzyskali kredyt o prawie 150 000 złotych mniejszy niż ten o jak wnioskowali. Okolicznością bezsporną jest bowiem, że powodowie wnioskowali o 700 000 złotych, a otrzymali kredyt w wysokości 548.246,31 złotych.

Sąd miał także na uwadze, że choć powód nie przyjmował klientów związanych z prowadzoną przez niego działalnością reklamową na nieruchomości, to jednak jedno z pomieszczeń w domu wykorzystywał jako swoje biuro.

Nie można także zapomnieć, iż powód opłacał podatek w związku z działalnością gospodarczą prowadzoną na nieruchomości, jak również zarejestrował prowadzone przez siebie gospodarstwo agroturystyczne w instytucji zrzeszającej tego typu podmioty.

W związku z powyższym, z uwagi na wykorzystanie środków pochodzących z udzielonego kredytu na sfinansowanie działalności zawodowej powoda (zakup udziałów w spółce, w której powód został członkiem zarządu) oraz prace na nieruchomości, w której powód prowadził działalność gospodarczą podlegającą na prowadzeniu gospodarstwa agroturystycznego, jak również na której miał swoje biuro, uznać należy iż istnieje związek pomiędzy czynnością prawną powodów, polegającą na zawarciu umowy kredytu z pozwanym, a działalnością gospodarczą lub zawodową powoda.

Tymczasem zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem jeżeli umowa została zawarta w celu zaspokojenia potrzeb działalności gospodarczej (tak jak w niniejszej sprawie) i to w istotnym zakresie (w ponad 30%), to nie można tej okoliczności pominąć, nawet wówczas, gdy pozagospodarczy (mieszkalny) aspekt transakcji ma charakter znaczący.

W takiej sytuacji jeśli czynność jest związana choć częściowo z prowadzoną działalnością gospodarczą lub zawodową kredytobiorcy nie można przyznać statusu konsumenta. W szczególności Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 maja 2022 roku w sprawie o sygn. akt II CSKP 362/22, uznał, że „Należy zdecydowanie wykluczyć taką sytuację, aby czynność prawna, której nierozzerwalnym skutkiem jest osiągnięcie zarówno celu związanego bezpośrednio z prowadzoną działalnością gospodarczą lub zawodową, jak i celu niezwiązanego z taką działalnością, była oceniana dwutorowo. Należy przyjąć, że w takim przypadku związek takiej czynności choć tylko w pewnym zakresie, ale o charakterze bezpośrednim z prowadzoną działalnością gospodarczą lub zawodową, przesądza o braku znamion

obrotu konsumenckiego. Artykuł 22¹ k.c. stanowi bowiem o czynności prawnej, a więc o jednorodnym zdarzeniu cywilnoprawnym kreującym dany stosunek prawny. Jeżeli więc czynność prawna pozostaje w jakimkolwiek zakresie w bezpośrednim związku z prowadzoną działalnością gospodarczą lub zawodową, to nie jest spełniona jedna z przesłanek uznania osoby fizycznej za konsumenta. Cytowany przepis bowiem stanowi o niezwiązaniu danej czynności prawnej bezpośrednio z prowadzoną działalnością gospodarczą lub zawodową, ale nie mówi o zakresie tego związania. Innymi słowy, wskazanie na bezpośredni związek pozwala uznać, że przy jednorodności czynności prawnej, może on mieć w istocie jakikolwiek zakres (należy tu pominąć nieznaczące, marginalne skutki).”

Stanowisko to wynika także z wyroku TSUE z dnia 20 stycznia 2005 roku, wydanego w sprawie C-464/01 (G.) zgodnie z którym osoba zawierająca umowę w celach związanych z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą nie może zasadnie twierdzić o przysługiwaniu jej statusu konsumenta w sprawie, nawet jeżeli zawarta przez nią umowa częściowo nie była związana z działalnością gospodarczą (pkt 39-42 i 46 wyroku). TSUE stwierdził bowiem, iż „ Jeżeli umowa jednocześnie zaspokaja potrzeby zarówno prywatne, jak i gospodarcze lub zawodowe, można próbować określić proporcje umowy należące do każdej z tych kategorii. Jednakże nie jest możliwe uznanie klienta za będącego w tych samych, lub jakichkolwiek innych, proporcjach jednocześnie na słabszej i na równej pozycji z dostawcą w odniesieniu do tej samej umowy. W takim zakresie, w jakim umowa została zawarta w celach związanych z działalnością gospodarczą lub zawodową klienta, musi on być uznany za zajmującego równą pozycję z dostawcą. A ta pozycja równowagi – jego zakładane doświadczenie ekonomiczne i prawne oraz posiadane środki w porównaniu z doświadczeniem i środkami dostawcy – nie może zostać zachwiana przez fakt, że umowa służy jednocześnie celom prywatnym. Powinno pozostać to prawdą niezależnie od stosunkowego udziału tych dwóch celów umowy, o ile oba mają istotne znaczenie. W konsekwencji osoba, która zawiera umowę częściowo dla celów działalności gospodarczej lub zawodowej, a częściowo dla celów z nią niezwiązanych, nie może powoływać się na wyjątkową ochronę przyznaną przez art. 13 i nast. konwencji brukselskiej, chyba że cele związane z działalnością gospodarczą lub zawodową nie mają istotnego znaczenia. Jeżeli z przedstawionych dowodów wypływa wniosek, że umowa służyła w istotnym zakresie celom należącym do sfery gospodarczej lub zawodowej klienta, to art. 13 i nast. nie mogą być stosowane i nie ma znaczenia, czy cel ten mógł być obiektywnie stwierdzony przez dostawcę, czy nie.”

Pogląd ten został także wyrażony w wyroku TSUE (trzecia izba) z dnia 25 stycznia 2018 roku wydanego w sprawie S., C#498/16, w którym także dokonywano analizy pojęcia „konsumenta” w rozumieniu art. 15 i 16 rozporządzenia nr 44/2001. TSUE stwierdził wówczas, iż pojęcie konsumenta należy interpretować w sposób ścisły, odwołując się do pozycji zajmowanej przez daną osobę w ramach określonej umowy, uwzględniając naturę i cel tej umowy, a nie sytuację subiektywną tejże osoby, ponieważ ta sama osoba może być uważana za konsumenta w odniesieniu do pewnych czynności i za przedsiębiorcę w odniesieniu do innych czynności (zob. podobnie wyroki: z dnia 3 lipca 1997 r., B., C#269/95, EU:C:1997:337, pkt 16; z dnia 20 stycznia 2005 r., G., C#464/01, EU:C:2005:32, pkt 36). TSUE wywiódł z tego, że jedynie umowy zawarte poza zakresem jakiegokolwiek działalności lub poza jakimkolwiek celem gospodarczym (lub zawodowym) i niezależnie od nich, to jest zawarte jedynie w celu zaspokojenia własnych prywatnych potrzeb konsumpcyjnych osoby, są objęte zakresem szczególnego systemu przewidzianego w owym rozporządzeniu w dziedzinie ochrony konsumenta uznawanego za słabszą stroną umowy, natomiast tego rodzaju ochrona nie znajduje uzasadnienia w przypadku umów, których celem jest działalność gospodarcza (lub zawodowa).

Oceniając status powodów należy także podnieść, iż status konsumenta / przedsiębiorcy w ramach czynności prawnej nie zależy od dokonania czynności konwencjonalnej (posłużenia się określoną „formułką”), lecz od istnienia lub nie związku z czynności z działalnością gospodarczą lub zawodową (...) Nie odbiera umowie niekonsumenckiego charakteru to, że powodowie nie zostali potraktowani przez pozwanego w toku przygotowania umowy jako przedsiębiorcy” (tak Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 30 marca 2021 roku, sygn. akt: I ACa 1248/19).

Mając powyższe na uwadze Sąd doszedł do wniosku, iż powodowi nie można przyznać statusu konsumenta.

Jeśli chodzi o status powódki, to Sąd uznał, że po stronie kredytobiorców zachodzi tu współuczestnictwo jednolite konieczne. Oznacza to konieczność wydania jednolitego orzeczenia, bowiem inne rozstrzygnięcie byłoby nielogiczne i sprzeczne z istotą zawartej umowy. Ponadto miała wiedzę na jakie cele przeznaczony został kredyt i świadomie

wyraziła zgodę na to, że część środków przeznaczona była na działalność gospodarczą męża (zakup przez męża udziałów czy plan prowadzenia przez niego gospodarstwa agroturystycznego), co powoduje, iż w jej przypadku doszło do utraty statusu konsumenta. Nie ulega także wątpliwości, iż strony do października 2020 roku obowiązywał ustroj wspólności majątkowej małżeńskiej. Środki z kredytu weszły więc do wspólności ustawowej i spłacane były również z pieniędzy wspólnych, ponadto nielogiczne byłoby stwierdzenie, że powód ma obowiązek spełniać dalej świadczenia z umowy kredytu, zgodnie z jej brzmieniem, a małżonce należy się jakikolwiek zwrot środków.

W powołanym powyżej wyroku z dnia 18 maja 2022 roku w sprawie o sygn. akt II CSKP 362/22, Sąd Najwyższy - analizując sprawę gdy podobnie jak w niniejszej sprawie powódka dokonała, wspólnie z mężem prowadzącym działalność gospodarczą, czynności prawnej związanej z tą działalnością, pozostając z nim w ustroju wspólności ustawowej - także uznał, że „Nie ulega wątpliwości po pierwsze, że w przedstawionej sytuacji zgodnie z ogólnymi unormowaniami, gdy dłużnikami są oboje małżonkowie, odpowiadają za wspólny dług na zasadach prawa cywilnego w gruncie rzeczy całymi swymi majątkami, a więc zarówno majątkami odrębnymi, jak i majątkiem wspólnym (por. B. Kubica (w:) Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, red. M. Frasz, M. Habdas, Warszawa 2021, teza 1 art. 41). Po drugie, bezspornie wszelkie dochody z prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej, wchodzi w skład majątku wspólnego. W rezultacie należy przyjąć, że przedmiotowa czynność prawna w postaci zawarcia umowy kredytowej, pozostaje w ścisłym związku z majątkiem wspólnym powodów. Więż w postaci wspólności łącznej, wynikającej z ustroju ustawowego, sprawia, że podjęta wspólnie przez powodów czynność prawna musi być traktowana w jednorodny sposób. Innymi słowy, zawierając przedmiotową umowę kredytu, powodowie tracą niejako swoją odrębność na rzecz łączącej ich wspólności. W rezultacie, jeżeli ustalono powyżej, że powód nie może być uznany za konsumenta, ponieważ podjęta przez niego czynność pozostaje w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, to również powódka zaciągając to zobowiązanie, nie może uzyskać takiego statusu z uwagi na łączący ją z powodem ustój wspólności ustawowej. Zatem rozumienie pojęcia „jej działalności gospodarczej czy zawodowej” na gruncie art. 22¹ k.c., musi uwzględniać jednorodność czynności, o której stanowi ten przepis oraz relacje prawne pomiędzy podmiotami jej dokonującymi. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy, prowadzenie działalności gospodarczej przez powoda, pośrednio wpływa na status powódki. Uczestnicząc w czynności związanej z działalnością gospodarczą jej męża, nie może być uznana za konsumenta.(...) W tym stanie rzeczy uprawniona jest teza, że małżonek pozostający w ustroju wspólności ustawowej dokonując z przedsiębiorcą wspólnie z drugim małżonkiem, prowadzącym działalność gospodarczą, czynności prawnej związanej bezpośrednio z tą działalnością, nie jest konsumentem w rozumieniu art. 22¹ k.c., a zapadły w procesie wyrok na tle tego stosunku prawnego, dotyczyć będzie niepodzielnie obojga małżonków.”

Mając powyższe na uwadze Sąd doszedł do przekonania, że obojgu powodom nie przysługuje status konsumentów, a zatem wobec nie spełnienia pierwszej z przesłanek wymienionych w art. 385¹ §1 k.c., zapisy zawarte w ocenianej przez Sąd Umowie nie mogą być uznane za abuzywne na podstawie tego przepisu.

W dalszej kolejności należy podnieść, że analiza postanowień zawartej przez powodów Umowy, nie daje podstaw do stwierdzenia, że jest ona sprzeczna z art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe.

Stwierdzić bowiem należy, że nie ulega wątpliwości, iż powodom został udzielony kredyt indeksowany. Zgodnie bowiem z utrwalonym poglądem w przypadku kredytu denominowanego kwota kredytu jest wyrażona w walucie obcej, a zostaje wypłacona w walucie krajowej według klauzuli umownej opartej na kursie kupna waluty obcej obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu, zaś w przypadku kredytu indeksowanego, kwota kredytu jest podana w walucie krajowej, ale zostaje przeliczona na walutę obcą według klauzuli umownej opartej również na kursie kupna tej waluty obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2019 roku, II CSK 19/18). W niniejszej sprawie kwota kredytu została określona w złotych i była jedynie przeliczana na CHF.

Tymczasem pogląd o dopuszczalności umowy kredytu indeksowanego czy denominowanego przed rokiem 2011 (kiedy w ustawie Prawo bankowe określono jej postanowienia) należy uznać za ugruntowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 27 lutego 2019 roku w sprawie II CSK 19/18 i powołane tam wcześniejsze

orzecznictwo). Należy ponadto wskazać, że ustawodawca w aktach prawnych wydanych po dacie zawarcia Umowy dwukrotnie regulował obowiązki i uprawnienia wiążące się z umowami kredytu indeksowanego i denominowanego (ustawa z dnia 29 lipca 2011 roku o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw oraz ustawa z 23 marca 2017 roku o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami. Zdaniem Sądu jest to ostateczny argument przemawiający za brakiem wynikającej z art. 69 Prawa bankowego w zw. z art. 58 § 1 k.c. nieważności umów tego rodzaju. Zdaniem Sądu - wbrew twierdzeniom strony powodowej - samo wprowadzenie do Umowy postanowień przewidujących mechanizm indeksacji nie było więc sprzeczne z treścią art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego i nie naruszało zasady swobody umów, wyrażonej w art. 353¹ k.c.

Strona powodowa co prawda podnosiła, że wysokości zobowiązania wynikającego z Umowy nie była znana. Umowa kredytu jednoznacznie jednak określała kwotę kredytu w złotych jaka ma zostać wypłacona powodem. Kwota ta została im wypłacona. W związku z tym brak jest jakichkolwiek podstaw do twierdzenia o dowolności czy swobodzie pozwanego w ustalaniu wysokości wpłacanej powodom faktycznie kwoty kredytu.

Ponadto, podnieść należy, iż zgodnie ze swobodą umów, obowiązującą w polskim prawie zobowiązań, strony mogą ułożyć łączący je stosunek prawny, w tym kredytowy, wedle swojego uznania. Nie było więc przeszkód, by strony określiły taki sposób waloryzacji kwoty udzielonego kredytu, jak poprzez porównanie jej do wartości innej waluty, w tym wypadku CHF. Nie sprzeciwia się temu ani ustawa, ani zasady współżycia społecznego, ani natura umowy kredytu.

Nietrafny jest także zarzut wskazujący na sprzeczność Umowy z zasadami współżycia społecznego. W orzecznictwie podkreśla się, że za uznaniem czynności prawnej za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego muszą przemawiać szczególne okoliczności. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2017 r., IV CSK 660/16 Sąd ten zwrócił uwagę, że korzystanie z zasad współżycia społecznego jako podstawy uznania czynności prawnej za nieważną wymaga zachowania szczególnej ostrożności. Sąd, przyjmując taką sprzeczność, powinien ustalić, na czym polega ta sprzeczność (jaka konkretnie zasada została naruszona), przez kogo, w jaki sposób i na czym samo naruszenie polega i z jakich przyczyn. W ocenie Sądu Najwyższego sprzeczność czynności prawnej z zasadami współżycia społecznego występuje dopiero wtedy, gdy umowa nie respektuje określonego zakazu znajdującego głębokie uzasadnienie aksjologiczne – moralne, tj. zawiera treść lub cel moralnie zakazany oraz gdy nie zawiera treści wynikającej z normy o charakterze moralnym, np. narusza wolność człowieka. Takich okoliczności powodowie nie wykazali.

Choć nie ulegało wątpliwości, że bank miał możliwość ustalania kursów z dużą dozą samodzielności, a znacznie większe ryzyko z tego wynikające leżało po stronie powodów, to jednak status powoda, nie działającego w charakterze konsumenta, lecz przedsiębiorcy, a zatem osoby, która zawodowo prowadzi działalność gospodarczą i jest profesjonalistą w obrocie, nie tylko w zakresie swojej dziedziny, ale także obrotu jako całości, powodował, iż należało uznać, że powodowie działali podczas jej zawierania z rozeznaniem i wolą, aby taki kształt i skutki te zapisy posiadały. Stąd też, nie można podzielić zarzutów powodów, odnoszących się do naruszenia przez drugą stronę Umowy zasad współżycia społecznego, w tym przypadku ujętych jako uczciwość kupiecka, dobre obyczaje, a także sprzeczności z naturą stosunku prawnego. Powodowie jako profesjonalisci mogli i powinni zapoznać się z treścią postanowień Umowy i Regulaminu, a także w sposób prawidłowy i zgodny z zasadami ekonomii je ocenić. Przede wszystkim, mogli i powinni dokonać oceny wszystkich ryzyk związanych z zawarciem Umowy, w tym ryzyka związanego ze zmianą kursów waluty, zmiany stóp procentowych, w celu ich uniknięcia lub ograniczenia, tak jak powinni wyliczyć wszystkie ryzyka związane z samym faktem prowadzenia działalności gospodarczej. Winni to uczynić tym bardziej, iż z zeznań świadka M. R. wynika, iż w przypadku zadawania mu pytań przez kredytobiorców starał się on udzielać szerszych informacji na temat wysokości kursu banku, spreadu, istnienia ryzyka kursowego, łącznie z przedstawianiem symulacji historycznych dotyczących kursu CHF w przeszłości z okresu o jaki prosił go klient, na życzenie klienta omawiał także wpływ kursu CHF na wysokość salda, przy czym nie zapewniał on o stabilności CHF. Świadek ten był także gotów omawiać z klientem każdy punkt proponowanych przez banki umów w przypadku zadawania mu o to pytań. Do oceny postępowania powodów należy zaś stosować wyższe standardy oceny osób, które w sposób świadomy i celowy dokonują określonych czynności prawnych. Całokształt okoliczności tej sprawy wskazuje więc, że dobre obyczaje, uczciwość kupiecka czy zasady współżycia społecznego nie zostały naruszone. Jeśli

powodowie, jako przedsiębiorcy, nie przeanalizowali dogłębnie treści Umowy i nie dopytali się o wszelkie ryzyka jakie wiązały się z zawarciem Umowy, muszą ponieść tego negatywne skutki.

Powołać się także należy na stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 maja 2022 roku w sprawie o sygn. akt II CSKP 362/22, zgodnie z którym: „przedsiębiorca powinien (i na ogół jest w stanie) zapewnić sobie pomoc odpowiedniego specjalisty, nie może więc powoływać się na swą niekompetencję i domagać się ochrony konsumenckiej (por. T. Pajor [w:] Kodeks cywilny. Część ogólna, wyd. II, red. P. Księżak, M. Pyziak-Szafnicka, Warszawa 2014, teza 27 do art.221)”.

Mając powyższe na uwadze Sąd nie znalazł podstaw do uznania Umowy za nieważną.

Sąd uznał także, że oświadczenie powodów z dnia 4 lica 2019r. o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu nie może wywołać skutków powodujących nieważność Umowy. Po pierwsze, Sąd podzielił argumentację pozwanego, iż w przypadku podawania przez pozwanego w Umowie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania czy całkowitego kosztu kredytu nie można w ogóle mówić o wprowadzeniu powodów w błąd. Przy określeniu tych wartości zostało bowiem wyraźnie sformułowane, że ostateczna wysokość rzeczywistej stopy oprocentowania uzależniona jest od zmian poziomu oprocentowania w całym okresie kredytowania (§ 1 ust. 8 Umowy), a całkowity koszt kredytu jest szacowany na dzień sporządzenia i nie uwzględnia ryzyka kursowego, zaś ostateczna wysokość całkowitego kosztu kredytu uzależniona jest od zmian poziomu oprocentowania w całym okresie kredytowania. Z treści Umowy - dla uważnego przeciętnego czytelnika - także jasno wynika, że bank miał stosować dwa różne kursy: kupna przy wypłacie kredytu i sprzedaży przy ustalaniu wysokości raty kredytowej. Powodowie przy zawieraniu Umowy powinni więc zdawać sobie sprawę ze stosowania przez bank spreadu. W związku z powyższym, trudno uznać, iż powodowie, którym jako profesjonalistom należy postawić wyższe standardy związane z analizą zapisów umownych, zostali w ogóle wprowadzeni przez bank w błąd co do wysokości CKK czy RSSO oraz istnienia spreadu. Poza tym, oświadczenie to zostało złożone po upływie zawitego rocznego terminu. Powodowie o fakcie, że CKK czy RSSO są wyższe niż te wartości wpisane w Umowie musieli dowiedzieć się o wiele wcześniej niż w maju 2019 roku. Powodowie już w styczniu 2018 roku kwestionowali bowiem ważność Umowy. Musieli zatem już w tamtym okresie dokonać dogłębnej analizy Umowy. Poza tym, z całą pewnością powinni się zorientować, że koszt udzielonego im kredytu wobec zmiany kursu CHF jest wyższy już wtedy gdy zaczęła znacząco rosnać rata. Nastąpiło to zaś na pewno o wiele wcześniej niż w 2018 roku.

W świetle powyższego, brak jest podstaw do uznania Umowy za nieważną, a tym samym, iż po stronie powodów doszło do spełnienia nienależnego świadczenia w rozumieniu art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 1 k.c..

Powyższe względy uzasadniały więc oddalenie powództwa w zakresie roszczenia głównego o ustalenie i zapłatę, jak też roszczeń ewentualnych. Zgłoszone przez powodów roszczenia ewentualne opierały się bowiem na założeniu nieważności całej Umowy.

W konsekwencji Sąd w punkcie I wyroku oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., gdyż powodowie przegrali sprawę w całości. W tym stanie rzeczy Sąd zasądził od powodów na rzecz pozwanego kwotę 14 703,40 złotych, na którą złożyły się następujące kwoty: koszty zastępstwa procesowego w wysokości 10 800 złotych, a także uiszczona opłata od pełnomocnictw w wysokości 17 złotych oraz koszty opinii biegłego w kwocie 3 886,40 złotych.

SSO Justyna Pec - Nosińska

ZARZĄDZENIE

(...) (...)

Dnia 26/09/2023 r.

SSO Justyna Pec - Nosińska